

jaargang 81

nr. 1-2013

ONDER ONS

FRATERS VAN
UTRECHT

ONDER ONS

Dit tijdschrift wordt viermaal per jaar toegezonden aan familie, vrienden en relaties van de Fraters van Utrecht. Een bijdrage ter bestrijding van de kosten wordt in dank aanvaard.

Adres redactie:

Schorteldoeksesteeg 1
3732 HS De Bilt
Tel.: 030 6955940
E-mail: redactieonderons@gmail.com

Hoofredactie:

Frater Ton Oostveen
Schorteldoeksesteeg 1
3732 HS De Bilt
Tel.: 030 6955940

Redactieleden:

Frater Ben Hagemans
Frater Henk Huirne
Frater David Mullink
Fraterhuis St.-Jozef
Schorteldoeksesteeg 1
3732 HS De Bilt
Mevrouw Adri Vergeer
Stationsstraat 102
3511 EH Utrecht
Roland Enthoven
Mgr. Van de Weteringstraat 9a
3581 EA Utrecht

Administratie:

Anmelding nieuwe abonnees,
adreswijzigingen e.d.:
Frater Wim Janssen
Schorteldoeksesteeg 1
3732 HS De Bilt
Tel.: 030 6955940
Giro: Postbanknummer 425463
t.n.v. Administratie Onder Ons

Ontwerp omslag en Illustraties:

Frater Angelico Fennis
Schorteldoeksesteeg 1
3732 HS De Bilt

Druk:

Drukkerij Gregorius B.V.
Schoudermantel 39
3981 AG Bunnik

INHOUD

Van de redactietafel	fr. Ton Oostveen	pag. 3
Het is volbracht	fr. Ton Oostveen	pag. 4
In gesprek met...	fr. David Mullink	pag. 5
Drukkerij Libertas	Roland Enthoven	pag. 8
Vergeer wordt Vermeer	mevr. Adri Vergeer	pag. 10
Nieuwe secretaris	mevr. Marianne Vermeer	pag. 11
Drie monniken	fr. Paul Steverink	pag. 12
Afscheid	mevr. Adri Vergeer	pag. 13
Herman Verbeek	fr. Berno Spekschate	pag. 14
Ons zijn voorgedaan	fr. David Mullink	pag. 15
Kort Nieuws	fr. Wim Versteeg	pag. 16
Kolommetje	Maarten	pag. 17
Mijn band met de fraters	Leonard Oloo	pag. 18
Bericht over Kenia	fr. Daan Boonman	pag. 21
Dank vanuit Kenia	fr. Hans Wennekes	pag. 22
Financiële verantwoording	fr. Wim Janssen	pag. 23
Leer van de natuur	fr. Ton Oostveen	pag. 24

Een abonnement op 'Onder Ons' is gratis, maar het drukken en verzenden kost natuurlijk wel geld. Een vrijwillige bijdrage in de bestrijding van de kosten is dan ook van harte welkom!

Bijdragen voor Ons Ons kunt u storten op gironummer: 425463 t.n.v. Administratie Onder Ons o.v.v. 'bijdrage Onder Ons'.

VAN DE REDACTIETAFEL

Hierbij ontvangt u van ons het Lentenummer voor 2013. Ons jubileumjaar zit erop en wij kijken met voldoening terug op een geslaagd jaar. Nu dus alweer jaargang 81 en wanneer u dit nummer ontvangt is Pasen niet ver meer. Wij hebben ons blad daarom in een paas-jasje gestoken. Het gedicht 'Het is volbracht' op bladzijde vier leidt ons van Goede Vrijdag naar Pasen. Het gedicht op de achterpagina geeft ons een kijkje in de natuur. Daar kunnen wij veel van leren, zegt het gedicht.

In ons Kerstnummer trof u een eigentijds kerstverhaal aan, 'Kerstmis, wat is dat?' Wij ontvingen veel positieve reacties op dit verhaal. Langs deze weg wil ik u mede namens de schrijver, de heer Lubbert Baarssen, daarvoor danken. Inmiddels komen er ook regelmatig donaties binnen voor ons blad. Ook daarvoor onze dank. Mocht u alsnog een bedrag willen storten, op bladzijde 2 vindt u de benodigde gegevens hiervoor.

Ons redactielid mevrouw Adri Vergeer is tevens secretaris van het Provinciaal Bestuur Nederland van de Fraters van Utrecht. In een eigenhandig artikel neemt zij afscheid van ons als secretaris. In een parallelartikel stelt onze nieuwe secretaris, mevrouw Marianne Vermeer zich aan u voor. Adri Vergeer heeft overigens aangegeven wel graag redactielid van Onder Ons te blijven en daar zijn wij erg blij mee.

In de rubriek 'In gesprek met' heeft frater David Mullink een gesprek met frater Gerard Kroes. Gerard is al vele jaren aangewezen op zijn

elektrische rolstoel. In dit gesprek maakt u nader kennis met hem. De laatste maanden is het woord 'aftreden' diverse keren langs gekomen. In ons 'Kolommetje' is het dit keer Maarten die zijn ervaringen hiermee beschrijft.

Voor de fraters die jarenlang in Groningen hebben gewoond en gewerkt, is de onlangs overleden pastor/dichter en voorvechter van het milieu en landbouw, Herman Verbeek, geen onbekende. Herman was een trouwe gast van de fraters in de Terebint. Frater Berno Spekschate, lid van het stichtingsbestuur, gedenkt Herman in een kort artikel. Afgesloten wordt er met een gedicht van deze markante persoonlijkheid: 'Als het Licht komt'. Van de heer Leonard Oloo uit Rapogi, Kenia, ontvingen wij een interessant artikel. Leonard is oud-leerling van de fraters in Rapogi High School. Hij is inmiddels al in de zeventig en beschrijft zijn ervaringen met de eerste missionarissen en zijn loopbaan tot nu toe. Leonard is nu actief in de Aidsbestrijding voor Kenia.

De 'Berichten uit Kenia' zijn dit keer van de hand van frater Daan Boonman. Frater Daan was tijdens de

Kerst en Oud en Nieuw te gast bij frater Hans Wennekes. In een kort verslag maakt hij ons deelgenoot van zijn wederwaardigheden in Lodwar.

Frater Paul Steverink is nog steeds actief in het Groningse. In ons Kerstnummer vertelde hij ons zijn wederwaardigheden in het verhaal over de drie monniken. Dit keer doet hij verslag van een 'gesprek aan de keukentafel'. Dit als vervolg rond diezelfde activiteit.

Vorig jaar maakten wij melding over de verandering van drukkerij. Voor u als lezer heeft dit geen directe gevolgen. Drukkerij Gregorius was enige tijd ondergebracht bij drukkerij Atlas in Soest. De laatste twee jaar maakt drukkerij Gregorius deel uit van drukkerij Libertas in Bunnik. Onze eindredacteur Roland Enthoven doet ons verslag over het huidige reilen en zeilen van de Gregorius drukkerij met alle ins en outs. De naam is gebleven en de kwaliteit nog steeds gewaarborgd.

In onze vaste rubrieken wordt u weer op de hoogte gehouden van het nieuws uit 'Fraterland' zoals sommige mensen dit aanduiden. Wij hopen u in dit nummer weer voldoende bijgepraat te hebben. Mede namens de overige redactieleden wens ik u een Zalig Paasfeest en een prettige Paastijd toe. Veel leesplezier.

frater Ton Oostveen

Het is volbracht!
Zo was Zijn kreet,
van pijn en overwinnen.
De tweede dood,
zij werd voor Hem,
een einde en beginnen.

Illusie wijkt
voor werkelijkheid,
nu 't leven is geleefd.
En éénheid met
het Al-in-Een,
ten diepste
wordt beleefd.

Het lichaam,
afgelegd in pijn,
verwisseld voor
het Licht. Nu Hij,
voorgoed verweven,
Licht is in het Licht.

Frater Ton Oostveen

IN GESPREK MET FRATER GERARD KROES, DIT JAAR ZIJN 60-JARIG KLOOSTERFEEST VIEREND...

Gerard zit alweer vijf jaar in de rolstoel en is ook aangewezen op zijn scootmobiel...

Gerard, zoals hij al sinds jaar en dag in de wandelgangen genoemd wordt, kwam in mei 2007 naar ons Fraterhuis Sint-Jozef in De Bilt om te revalideren van een ernstig herseninfarct dat hij had gekregen in zijn woonplaats Emmen.

Ernstige beroerte

Hij vertelt: "Ik raakte van de kaart en kon plotseling niets meer. Meer dan 24 uur heb ik in mijn kamer op de grond gelegen, zonder dat ik kenbaar kon maken aan wie dan ook dat er iets ernstigs gebeurd was. Toen men mij uiteindelijk vond, werd ik naar het ziekenhuis vervoerd en constateerden de artsen dat ik een herseninfarct had gehad met alle gevolgen van dien. De verlamming in het linkerdeel van mijn lichaam was zeer ernstig. Het bewegen van armen en benen was grotendeels uitgeschakeld.

Waarom moest mij dit overkomen? En wat ging er met mij gebeuren? Ik woonde zo mooi op mezelf in Emmen en ik kon ze daar nog steeds goed helpen met de spirituele opbouw van de kerkelijke vieringen. Was dit nu ineens allemaal afgelopen? Ik moest er niet aan denken, maar toch."

"Mijn leven kreeg ineens een heel andere wending. In het ziekenhuis werden allerlei onderzoeken verricht, maar men kon de verlamming niet meer terugdraaien en men zocht uit wat nog wel mogelijk was."

Na verloop van tijd ging Gerard naar het Fraterhuis St.-Jozef in De Bilt om te revalideren. Wel realiseerde hij zich dat een terugkeer naar Emmen niet meer mogelijk was. Zijn leven werd daardoor sterk veranderd en niet zoals hij het zelf gewild zou hebben.

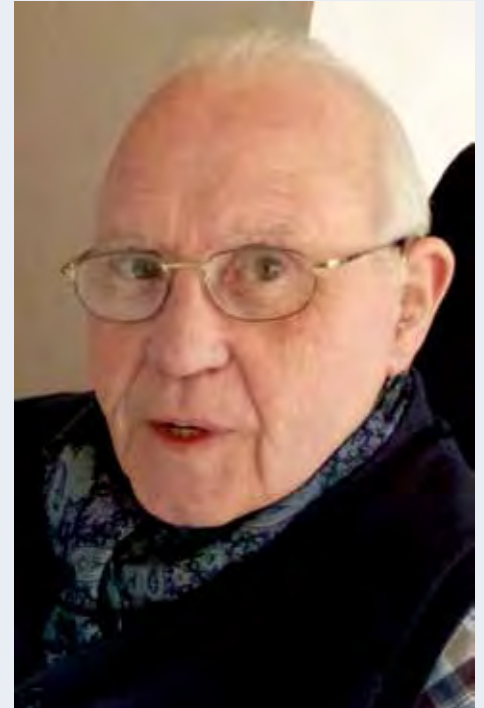
Dalfsen

Gerard Kroes werd geboren in het rustieke Dalfsen aan de Vecht onder de rook van Hardenberg/Slagharen. Hij groeide op zonder noemenswaardige hoogtepunten of dieptepunten. Het was in de beginjaren dertig en de oorlogshandelingen waren nog ver weg, ook al was de crisis van werkloosheid aanwezig. Zo kon hij zijn kinderjaren in een harmonieus gezin gelukkig en tevreden doormaken. Maar de stemming veranderde ook hier toen de Duitsers in 1939 Nederland binnenvielen. De oorlog waar men zo bang voor was, was begonnen. Als kind maakte Gerard kennis met de Duitse bezetters, maar ook met onderduikers en vluchtelingen uit het westen van het land en met joden.

In 1942 vorderden de Duitsers de lagere school in Dalfsen en moest er les gegeven worden in noodlokalen, onder andere op een zolder van het café. De lessen kwamen nogal eens in de knel, maar men was blij dat de Dalfser jeugd toch lessen bleef krijgen.

Opleiding bij de paters in Cadier en Keer

In 1945, Gerard was intussen al 14 jaar, ging hij uitkijken naar wat hij

zou gaan doen of worden. Hij kwam in contact met de S.M.A., de paters missionarissen van Afrika in Cadier en Keer. Hier had Gerard een neef zitten. Aangezien hij zich aangetrokken voelde tot het missiewerk hoopte hij hier zijn ideaal te kunnen verwezenlijken. Hij startte met de voortgezette opleiding en het ging hem voor de wind. De klassen regen zich aaneen en voordat hij het wist zat hij in de examenklas.

Het leek allemaal zo mooi en goed te gaan, maar dan komt er een kink in de kabel. Twee maanden voordat het eindexamen zou starten, kreeg Gerard te maken met lichamelijke en geestelijke problemen. Hoofdpijnen, hoge bloeddruk, nieren die niet goed werkten en een algeheel gevoel van ziek zijn. Examenvrees of is het allemaal te veel geweest? Hoe het ook zij,

de artsen stonden voor een raadsel en schreven hem rust voor. Tevens probeerden ze allerlei medicijnen op hem uit, om hem uit het dal te trekken.

Maar intussen ging de tijd door en werd het onmogelijk nog examen te doen. Dit was een grote teleurstelling voor hem, ook al omdat hij deze studie zag als mogelijkheid en opstap om naar de missie uitgezonden te worden. Maar hier was niets aan te doen en hij werd naar huis gestuurd om op te knappen en op verhaal te komen. Hij kan als hij zich beter voelt terugkeren op Cadier en Keer, om zijn studies toch af te maken. Maar de studie afmaken in Cadier en Keer zat er voorlopig niet in. De geestelijke en lichamelijke situatie was zodanig dat hij zijn studie daar wel kon vergeten. Zijn idealen om naar de missie te gaan, gingen in rook op en ook zijn leven bij de paters van de Afrikaanse Missie zat er niet meer in. Als je ziek bent, kun je niet meer in zo'n gemeenschap verder gaan.

En daarom besloot Gerard hiermee te stoppen om zich opnieuw te gaan oriënteren op andere mogelijkheden, die er voor hem zijn.

[Fraters van Utrecht](#)

Gerard hoorde iets over de fraters in Zwolle en hun werk in onderwijs en opvoeding. Later begreep hij dat dit de Fraters van Tilburg zijn, onze tegenhangers in het zuiden van het land. Maar hij kreeg ook informatie over de Fraters van Utrecht, die boeken uitgeven in hun uitgeverij Sint Gregorius te Utrecht, voor hun scholen, en ook onderwijs en jeugdwerk verzorgen. Na verdere informatie te hebben ingewonnen, nam Gerard contact op met de algemeen overste, frater

Albertus Kras, voor een gesprek. Dit werd voor hem een heel goed gesprek en hij was blij dat hij deze stap gezet heeft.

Na de medische keuring die daarop volgde en die voor hem heel belangrijk was, werd hij aangenomen als toekomstig lid van deze congregatie. Aangezien zijn voorgaande studie ruimschoots voldeed aan de eisen die hiervoor gesteld werden, kon hij al spoedig met de eerste jaren van zijn kloosterleven beginnen. Gerard kwam dus rechtstreeks uit de wereld en werd meteen postulant.

Deze start van het kloosterleven bij de Fraters van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart nam een aanvang in het midden van 1952. Aangezien Gerard een andere route volgde, werd hij op 23 april 1953 ingekleed en kreeg hij zijn kloosternaam: Maria Eduardus. In later jaren werden de meerdere kloosternamen afgeschaft. Frater Maria Eduardus werd frater Gerard Kroes.

Hij begon aan zijn noviciaat, de periode dat men zich geestelijk voorbereidt op het religieuze leven. Die periode duurt één jaar. In het

noviciaat kreeg Gerard opnieuw problemen met zijn gezondheid. Het is alsof zijn lichaam protesteerde tegen zijn voornemen kloosterling te worden. Weer kreeg hij te maken met hoge koorts, gewrichtsontsteking, reuma en een opname in het ziekenhuis werd noodzakelijk. Als die periode in het ziekenhuis te lang dreigt te worden – men mag niet meer dan tien dagen achtereen buiten het klooster verblijven – keert hij terug naar het noviciaat, omdat hij anders opnieuw moest beginnen. Hij wist dat hij het heel rustig aan moest doen, maar hij kreeg het voor elkaar. En zo voltooide hij het eerste deel van dit kloosterleven en kon hij verder gaan in het aspirantaat en met zijn studie voor onderwijzer.

Aangezien hij een goede vooropleiding heeft gehad, kon hij op de kweekschool meteen verder in het derde jaar. En zo haalde Gerard in 1957 zijn diploma voor onderwijzer. Het is toch een overwinning geworden na zoveel tegenslagen.

[Onderwijzersloopbaan](#)

Hij begon zijn onderwijzersloopbaan

op de Maria Immaculataschool te Hilversum. Zijn werk hier duurde ongeveer drie jaar. Hierna volgden meerdere scholen in het Utrechtse, totdat hij in 1962 terugging naar zijn geboortestreek en hoofd werd van de Titus Brandsmaschool in Emmen. Hier bleef hij werkzaam tot 1980, met een korte onderbreking naar Utrecht. Hij liep inmiddels tegen de zestig en gaat het wat rustiger aandoen.

Afbouwwerk in kerk en samenleving

Nu brak de tijd aan dat Gerard in het onderwijs doorgaat als remedial teacher. In kleiner verband kon hij de leerlingen bijspijkeren en helpen. Dit werk verrichte hij aan de Paulusschool te Emmen. Het beviel hem en hij ging hiermee door tot 1990. Dan vindt hij het welletjes en legt hij zich meer toe op allerlei buitenschoolse activiteiten voor kerk en congregatie. Zo verzorgde Gerard jarenlang de dagteksten voor de Broeders van Maastricht, zat in de werkgroepen voor Bezinning, Revo en Onder Ons en was hij tevens werkzaam voor de liturgische vieringen in de parochie Sint-Franciscus te Emmen en ook in de werkgroep Oecumenische Vieringen.

Hij woonde in de laatste jaren als enige en laatste frater in Emmen, in een aanleunwoning, waar hij ook de maaltijden kon gebruiken. Gerard vertelt me: "Het was een mooie tijd daar in Emmen. Het was er rustig, ik woonde op mezelf, maar kon me geestelijk en lichamelijk goed redden. Ik had inderdaad veel tijd voor bezinning en gebed en kon dit goed gebruiken in de parochie. Wel zat ik veraf van mijn medebroeders, maar een aantal van hen kwam me regelmatig

opzoeken, vooral de mensen van het bestuur, zodat ik niet buiten de congregatie kwam te staan. Maar om te leven in een grote community leek voor mij een te grote opgave. Ook werd dit voor mij door de artsen afgeraden."

Einde periode Emmen

En toen kwam plotseling een abrupt einde aan zijn activiteiten in Emmen en omstreken, maar ook aan zijn werk in de werkgroepen en in de parochie.

De beroerte die hij in Emmen kreeg was zo ernstig, dat het normaal functioneren in het leven bijna onmogelijk werd. De community van De Bilt heette hem hartelijk welkom en in de verpleging bood men hem de hulp die hij nodig had. Hij kreeg een van de mooie appartementen, die speciaal voor de oudere fraters in De Bilt gebouwd waren, met allerlei speciale voor-

zieningen en met verpleging en verzorging.

Hier krijgt Gerard de kans weer een beetje ritme te krijgen in zijn leven. Hij vertelt me: "Ik heb wel een tijdje nodig gehad om mij hier thuis te voelen en om een plaatsje te veroveren in deze gemeenschap, maar dan pas bemerk je dat je medebroeders hebt, die met en voor je zorgen en met allerlei soorten hulp klaar staan. Mijn leven is heel anders gelopen dan ik me had voorgesteld. De wens om pater te worden en naar de missie te gaan werd wreed verstoord door mijn ziekte en ook het werk in de congregatie van de Fraters van Utrecht dreigde al in het noviciaat stuk te lopen. Toch heb ik met Gods hulp hieraan een goede wending kunnen geven en kon ik onderwijzer worden in deze onderwijscongregatie."

Ook heeft hij veel werk mogen verzetten onder de jeugd en voor de kerk en daar is hij erg dankbaar voor. Hij zegt: "Nu ik een van de tachtigers ben geworden, probeer ik me bezig te houden met bidden, bezinnen en af en toe een rondje te rijden in de gangen van het St.-Jozefhuis met mijn scootmobiel."

"De therapieën om mij nog op de been te krijgen hebben niet zoveel uitgehaald. Mijn geheugen laat me nog wel eens in de steek en veel medebroeders klagen dat ze mij niet kunnen verstaan. Ik ben dankbaar voor de congregatie en voor de medebroeders die mij altijd steunden."

Gerard, hartelijk dank voor al de keren, dat je mij in vertrouwen nam, ook als het je niet zo meezat. Heel veel sterkte en alle goeds.

Frater David Mullink

DRUKKERIJ LIBERTAS

DRUKWERK MET BIJZONDERE AANDACHT

Eén van de drukpersen van Libertas

In Onder Ons nr. 2 van 2012 was een korte geschiedschrijving van Drukkerij Gregorius opgenomen, de drukkerij die lang geleden door de Fraters van Utrecht werd gestart en omstreeks 1980 zelfstandig werd. Deze terugblik had een treurige aanleiding: directeur Kees Vreeburg van Gregorius was op 6 mei 2012 overleden. Een klein jaar eerder had hij zich vanwege zijn ziekte genoodzaakt gezien om Drukkerij Gregorius onder te brengen bij Drukkerij Libertas. Redactieleden fr. Ton Oostveen en Roland Enthoven namen in februari een kijkje bij deze drukkerij die zelf ook een bijzondere geschiedenis heeft.

Drukkerij Libertas is gevestigd op een klein bedrijventerrein aan de Schoudermantel in Bunnik. Directeur Peter Lagerweij en accountmanager Olof van Baarzel ontvingen ons hartelijk, na het gesprek kregen we een uitgebreide rondleiding door de drukkerij die werd afgesloten met een uitnodiging: de Fraters van Utrecht zijn hier van harte welkom voor een groepsrondleiding.

Het bleek al snel dat drukkerij Gregorius nog altijd binnen Libertas voorleeft. Zo blijft Drukkerij Libertas 'Gregorius' als handelsnaam voeren. Niet alleen als eerbetoon aan deze drukkerij, maar ook omdat het een goede en vertrouwde naam is – met name voor de klanten met een rooms-katholieke identiteit zoals het Aartsbisdom Utrecht en het Secretariaat van de Nederlandse Bisschoppenconferentie. Dat betekent onder meer dat de offertes, de orderbevestigingen en andere correspondentie verstuurd worden met daarboven het vertrouwde logo van drukkerij Gregorius.

Kees Vreeburg had tot zijn overlijden een eigen kantoor in het pand van Libertas en het personeel denkt nog altijd met warmte aan hem terug, vertelt Peter Lagerweij. "Met name zijn relativeringsvermogen en grote gevoel voor humor waren een aanwinst in de tijd dat hij 'kantoor hield' binnen Libertas."

Eén van de redenen dat Vreeburg zijn bedrijf onderbracht bij Libertas was de zorg voor zijn personeelsleden, hij wilde dat die na zijn over-

lijden niet aan hun lot zouden worden overgelaten. De directie van Drukkerij Libertas maakte bovendien met de weduwe van Kees Vreeburg goede afspraken over de financiën, zodat zij na het overlijden van haar man zich daar geen zorgen over hoefde te maken.

Drukkerij Libertas heeft een lange en bijzondere geschiedenis, vertelt Lagerweij. De drukkerij begon ooit in Rotterdam, maar is inmiddels al ruim zestig jaar gevestigd in de regio Utrecht. "Dan heb je als drukkerij heel wat roerige tijden meegeemaakt," aldus Lagerweij. Drukkerij Libertas is in 1905 opgericht in Rotterdam door de heer H. Diemer, die in de sociale geschiedenis van Nederland een bijzondere plaats inneemt. Hij was niet alleen medeoprichter en voorzitter van arbeidersorganisaties, maar ook, en gedeeltelijk zelfs gelijktijdig, van werkgeversverenigingen.

In 1909 werd de heer Diemer de eerste onbezoldigde voorzitter van het CNV. In 1912 werd de heer Diemer, wiens leidinggevende talenten niet onopgemerkt waren gebleven, benoemd tot directeur van het christelijke dagblad *De Rotterdammer*. Hierdoor ontstond de situatie dat de voorzitter van het CNV werkgever was van een bedrijf dat zou uitgroeien tot een omvangrijk en invloedrijk krantenbedrijf. Met zijn, in eigen drukkerij Libertas gedrukte en als baanbrekend aangemerkt boek *De ontwikkeling tot bedrijfsorganisatie* (Rotterdam 1918), waarin ervaringen in de grafische sector verwerkt

waren, oefende hij krachtig invloed uit op de gedachtevorming inzake (privaatrechtelijke) bedrijfsorganisatie, zowel buiten als binnen het CNV.

Peter Lagerweij: "Bij het bombardement van 14 mei 1940 werd het gebouw van Drukkerij Libertas verwoest. Op een nieuwe locatie in de Utrechtse binnenstad heeft drukkerij Libertas een nieuwe start gemaakt. Nog steeds als familiebedrijf ontwikkelde Drukkerij Libertas zich van voornamelijk krantenbedrijf naar drukker van verschillende periodieken en uitgeverij waarin bijvoorbeeld het 'Centraal Weekblad voor de Gereformeerde Kerken in Nederland' en speciale uitgaven voor de bouw- en schilderswereld de bekendste waren."

Eind jaren zeventig hebben de eigenaren besloten de onderneming te verkopen. Een deel van de activiteiten werden door de nieuwe eigenaar (De Koninklijke Tijl b.v.) geïntegreerd in haar bedrijf te Zwolle. Het vervaardigen van handels- en reclamedrukwerk bleef als hoofdactiviteit binnen drukkerij Libertas te Utrecht achter.

Aangezien deze qua omvang relatief bescheiden activiteit niet goed paste binnen een groot grafisch concern werd in 1981 door de hoofddirectie van De Koninklijke

Kijkje in de digitale drukpers

Tijl besloten om van Drukkerij Libertas weer een zelfstandig bedrijf te maken. Deze verzelfstandiging is toen gerealiseerd door de oprichting van de 'Stichting Libertas' waarin de aandelen van Drukkerij Libertas werden ingebracht.

Peter Lagerweij: "Inmiddels zijn wij ruim 32 jaar verder en deze bijzondere eigendomsconstructie bestaat nog steeds. Nog altijd vervaardigen wij allerhande handels- en reclamedrukwerk die passen in de huidige tijd. Drukwerk op maat zowel digitaal als in offset. En daarbij draait het bij ons altijd om aandacht. Aandacht voor kwaliteit, mensen, milieu en prijs."

Maatschappelijk verantwoord ondernemen en de zorg voor het milieu zijn voor Drukkerij Libertas belangrijk. Daarom heeft het bedrijf onder meer sinds juli 2009 het zogeheten 'ISO14001 certificaat' voor continue verbetering van de milieuprestaties. Lagerweij: "Dit certificaat krijg je niet zomaar! Het vraagt tijd, beleving, betrokkenheid en lef. Bij Libertas vinden we dit vanzelfsprekend. Zo gebruiken wij al jarenlang groene stroom, rijden wij in een groengas bestelauto en is er een afvalreductie-programma gemaakt en wordt iedere investering getoetst op de milieuaspecten."

Nieuw in het aanbod is het digitale drukken, of zoals Drukkerij Libertas het noemt 'het nieuwe drukken'. Dit heeft de toekomst, vandaar dat offsetdrukkerij Libertas naast vier offset drukpersen ook beschikt over de modernste digitale drukpersen van dit moment: De HP Indigo 7500. Als digitale drukker kan het bedrijf in zeer kleine oplage drukken en ook gepersonaliseerd drukwerk verzorgen. En het resultaat is niet van 'gewoon' drukwerk te onderscheiden, zo bleek ons tijdens de rondleiding waarbij ook diverse producten werden getoond.

Eén van die producten was 'U30', een bijzonder jubileumboek bij gelegenheid van het dertigjarig bestaan van Drukkerij Libertas in 2011. In dit boek gingen dertig bureaus uit de Utrechtse ontwerperwereld aan de slag met de met het thema Utrecht en/of 30. Daarbij vormden de letters van het alfabet een soort rode draad. Libertas leefde zich vervolgens uit in de uitvoering: vele papiersoorten en drukprocedures werden ingezet – het resultaat is een fraai blader-, kijk en voelboek.

VERGEER WORDT VERMEER

AFSCHEID SECRETARIS ADRI VERGEER VAN HET PROVINCIAAL BESTUUR NEDERLAND

Het was begin 1995. Mijn twee zonen waren net allebei de deur uit. We hadden het goed gehad met elkaar, maar ze waren nu volwassen en gingen op eigen benen verder.

Tijdens het opgroeien van de jongens had ik geen 'werk', althans geen betaalde baan. Daarnaast deed ik vrijwilligerswerk. De advertentie van de Fraters van Utrecht, waarin gevraagd werd om een secretaris voor het Provinciaal Bestuur Nederland, kwam me op dat moment in 1995 dan ook voor als een goede kans om mij op een andere manier nuttig te gaan inzetten, maar bleek uiteindelijk een geschenk uit de hemel!

Op 1 maart kon ik beginnen op de Kromme Nieuwe Gracht in Utrecht, bij het eerste Provinciaal Bestuur Nederland dat toen vier maanden bestond. Daarvoor was er namelijk slechts één bestuur voor de gehele congregatie, maar eind 1994 kwamen er drie provincies: Nederland, Indonesië en Kenia, met eigen provinciale besturen die verantwoording afleggen aan het Algemeen Bestuur.

In die nieuwe situatie kwam ik dus in dienst als lekenassistente van de eerste secretaris van het PBN, en een vrouw nog wel! Drie jaar daarna werd ik zelf provinciaal secretaris. Tien jaar later verhuisde het kantoor naar het Bestuurshuis in De Bilt.

Ik heb nu 18 jaar bij de fraters gewerkt, waarvan 15 jaar als provinciaal secretaris. En dan te

bedenken dat in de hele congregatiegeschiedenis alleen frater Paschalis langer secretaris was. Hij vervulde de functie van algemeen secretaris van 1942 tot 1960, 18 jaar dus. Frater Bernardinus was met 12 jaar van 1924 tot 1936 de volgende in lengte van ambtsperiode. Hij was trouwens de allereerste secretaris in het congregatiebestuur want vóór 1924 (en de congregatie was toen al 50 jaar oud) was er geen secretarisbenoeming.

Met mijn 15 jaar ben ik dus de tweede in de rij en in ieder geval (tot nu toe) de langst zittende provinciaal secretaris en daar ben ik best trots op.

Het was boeiend werk in een gezellige, hartelijke sfeer. Het vertrouwen dat ik altijd van de fraters kreeg, heeft altijd veel voor me betekend en doet dat nog.

Mijn werk gaat over naar Marianne Vermeer, vandaar ook de kop 'Vergeer wordt Vermeer', en voor zover ik haar inmiddels heb mogen inwerken, zal ze dat prima doen. Op de volgende pagina stelt zij zich aan u voor.

Ik ga dus met pensioen en krijg opeens veel meer vrije tijd. Het zal wennen worden, want het is een goede tijd geweest waar ik met

heel veel plezier en voldoening op terugkijk. Wat ik precies ga doen, weet ik nog niet echt. Ik lees graag, maak sudoku-puzzels, ik vind het leuk om met de computer bezig te zijn en digitaal fotoboeken te maken. Misschien ga ik iets meer kokkerellen, wellicht weer wat studeren of cursussen volgen op bijvoorbeeld de Vrije Universiteit. In ieder geval blijf ik redactielid voor *Onder Ons*; dat was al vrijwilligerswerk en dat blijft zo. Ook ben ik van plan om samen met man Paul vaker op vakantie gaan. In het voorjaar gaan we graag richting zón, naar een of ander eiland waar je lekker langs de boulevard of het strand kunt lopen. Maar op de eerste plaats komen onze wandelvakanties in de bergen in de zomer en/of het najaar, waarbij we een speciale passie hebben voor Oostenrijk. Op die bergen raak je nooit uitgekeken. Ten slotte zijn er nog drie kleinzoons en een kleindochter tussen de 6 en 10 jaar, die het prachtig vinden om af en toe te komen logeren "om verwend te worden"!

Het zal dus wel allemaal goed komen met me, al zal ik de fraters beslist missen. En, zij het op een andere manier, contact houden met ze zal ik zeker.

Adri Vergeer

KENNISMAKING MET DE NIEUWE SECRETARIS, MARIANNE VERMEER

Een secretaris is volgens Van Dale onder meer "lid van een lichaam of bestuur, belast met het voeren of leiden van de correspondentie, het houden der notulen enz.". Hoewel mensen bij het woord secretaris vaak stereotiep aan een man denken, kan de secretaris dus evengoed een vrouw zijn. En dat is in het geval van de opvolging van Adri Vergeer, de huidige secretaris van het Provinciaal Bestuur Nederland, weer het geval! Vanaf 1 maart 2013 neem ik deze functie van haar over.

Ik ben Marianne Vermeer, 57 jaar, en woonachtig in Soest. Ik ben alleenstaand en heb drie kinderen van resp. 26, 24 en 20 en een kleinzoon van anderhalf. In mijn vrije tijd lees ik graag thrillers en borduur ik. Mijn sportieve activiteiten bestaan uit wandelen, Tai Chi en zwemmen. Ik zit als vrijwilliger in het bestuur van een lokale scoutingvereniging en van een fonds dat jonge mensen in ontwikkelingslanden de kans geeft om – door het betalen van een opleiding – hun sociale talent in te zetten voor hun gemeenschap.

Ik blijf voor tien uur per week in dienst bij Kontakt der Kontinenten te Soesterberg, waar ik al meer dan 36 jaar werk. Ik wil er in het kort iets over vertellen.

Kontakt der Kontinenten is in 1961 ontstaan uit een initiatief van de missiepaters SVD. Die hadden van 1924 tot 1961 in het toenmalige Missiehuis Sint Jan een kleinsemi-

narie. Door het teruglopende aantal leerlingen werd het seminarie gesloten en werd begonnen met het geven van meerdaagse cursussen en trainingen aan missionarissen en jongeren. In de loop der jaren heeft het zich ontwikkeld tot het moderne driesterrenconferentiehôtel van nu. In het jaar 2000 is het naastgelegen Klooster Cenakel gekocht en ingericht als onderdeel van het conferentiehôtel. Vandaag de dag bestaat Conferentiehôtel Kontakt der Kontinenten uit deze beide unieke gebouwen.

Zij vormen een ontmoetingsplaats voor wereldburgers. Iedereen is welkom, ongeacht afkomst, denkwijze of religie. Kontakt der Kontinenten Training & Advies verzorgt cursussen, trainingen en conferenties met als doel mensen te interesseren voor mondiale vraagstukken, hen bewust te maken van hun wereldburgerschap en hen te bewegen een bijdrage te leveren aan een meer duurzame en rechtvaardige samenleving.

Bij Kontakt der Kontinenten begon ik in 1976 als receptioniste. Vervolgens werd ik medewerker projec-

ten en in die hoedanigheid had ik veel te maken met religieuzen. Momenteel ben ik onder meer werkzaam voor het Project Inburgering geestelijke bedienaren. Dit is een inburgeringscursus, speciaal ontwikkeld voor geestelijke bedienaren die in Nederland hun functie komen uitoefenen. Mijn taak is om alle deelnemers aan de cursus te koppelen aan een vrijwillige begeleider, die wekelijks contact heeft met de geestelijke bedienaar.

Lokale afdelingen van Vluchtelingenwerk zoeken een vrijwilliger en daarna onderhoud ik de contacten met de deelnemers en hun begeleiders. Het werken voor dit project is erg verrijkend: er is contact met mensen van zeer uiteenlopende achtergrond. Van imams en rooms-katholieke zusters en priesters tot joodse godsdienstleraren. Kortom, zeer boeiend werk!

Na een aantal jaren als directie-secretaresse gewerkt te hebben, ben ik sinds 2008 bestuurssecretaris. Door alle veranderingen binnen de organisatie is mijn takenpakket de afgelopen jaren fors afgenomen. Toen ik de vacature zag voor de functie van secretaris bij de Fraters van Utrecht dacht ik meteen: dat is iets voor mij! Ik heb gesolliciteerd met als resultaat dat u met mij kennis kunt maken. In de korte periode dat ik hier werkzaam ben, heb ik van iedereen een warm onthaal gehad. Ik zie uit naar een prettige samenwerking.

Marianne Vermeer

DRIE MONNIKEN (VERVOLG)

In *Onder Ons* nr. 4 van 2012 stond het verhaal van de Belg Johan De Schacht, getiteld: 'Drie Monniken en hoe 14 Belgen een Herberg vinden in Groningen'. De eerste monnik is Herman Verbeek, de tweede de Norbertijn Luc Vankrunkelsven, die vanaf 1990 elk jaar gastvrij wordt ontvangen door de toenmalige Terebint Gemeenschap in Groningen en de derde ben ik, de laatste van de Terebint en gastheer van de bezoekende 14 Belgen van 6-9 juli 2012. Het doel van hun bezoek is samen liederen zingen van en met priester-dichter-musicus en landbouwexpert Herman Verbeek, 23 jaar geleden de ziel en medeoprichter van de Werkgroep voor een Rechtvaardige en Verantwoorde Landbouw in Brussel. Voor Herman Verbeek was dit zijn laatste publieke optreden want op 1 februari 2013 overlijdt Herman in Groningen. Bij de gedachtenisviering op zaterdag 9 februari in de Der Aa-Kerk van Groningen, bijgewoond door 700 mensen,

spreekt frater Berno Spekschate uit Almelo namens het Bestuur Stichting Verbeekfonds een dankgebed uit aan het begin en einde van een diep ontroerende viering.

Waarom een vervolg op het verhaal van *Drie Monniken*? Op 18 december 2012 wordt in Groningen een Keukentafelgesprek georganiseerd met boeren, burgers en buitenlui over de toekomst van de landbouw in Groningen. In Groningen bestaat de landbouw vooral uit akkerbouw en melkveehouderij. Maar de landbouw is aan het veranderen. Tijd dus om een slag te maken naar een duurzamere landbouw. Gespreksthema is: *Boer zoekt burger voor een landbouw met toekomst*. Deze themavragen mail ik naar Johan De Schacht en met zijn antwoorden fiets ik naar Herman Verbeek, die verguld is met de woorden van De Schacht, want ze geven de idealen van Herman weer. In zijn verhaal verwijst de schrijver naar het plaatsje Zuid-

wolde bij Groningen dat de Belgen bezoeken op zaterdag 7 juli 2012.

[Op de vraag naar een passende schaal voor landbouw in de provincie Groningen, antwoordt Johan De Schacht:](#)

De schaal van onze landbouw overtreft de draagkracht van onze leefomgeving. Krimpende biodiversiteit, toenemende milieuvervuiling, voedseloverschotten en het verdwijnen van het familiale boerenbedrijf zijn gevolgen van schaalvergroting. Landbouw die nog respect heeft voor mens, dier en plant is de dupe van de drang naar schaalvergroting. Dit konden we ook vaststellen op de boerderij op weg naar Zuidwolde: opdat de melk nog opgehaald zou worden, was nieuwe uitbreiding nodig. Daardoor zouden de kinderen het bedrijf van hun ouders niet kunnen overnemen. Onvermijdelijk komt het in handen van de agro-industrie en betekent ook hier schaalvergroting het einde van het familiale landbouwbedrijf. Waar in Zuidwolde destijds tientallen families leefden van koolgewassen, rest er nu één fabriek. Zo zijn er veel voorbeelden van de perverse uitwassen van de schaalvergroting in de landbouw.

[Op de vraag of Groningen koploper in duurzaamheid dient te zijn en wat duurzaamheid inhoudt, volgt het antwoord:](#)

Duurzame ontwikkeling is ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen. De honder-

IAASTD staat voor: *International Assessment of Agricultural Science and Technology Development*. Johan de Schacht is degene met de rode sjaal.

den interpretaties die (mis)bruikt worden zijn onjuist. Als we onze toekomstige generaties de kans willen geven in hun eigen behoeften te voldoen (op elke plek ter wereld!), moeten we de aanbevelingen van het IAASTD ter harte nemen. Johan De Schacht neemt ze zéér serieus – zie de foto!

Op de vraag waar landbouw over gaat, antwoordt Johan De Schacht: Landbouw gaat over voedsel, landschap, leefomgeving en dierenwelzijn. Hoe vinden en begrijpen boeren, consumenten en de politiek elkaar? Het drama van de landbouwer is dat deze al ruim een eeuw bepaald wordt door wetenschappers, academici en organisaties die nog nooit met hen op het veld hebben gewerkt, al was het maar één week. Daardoor is de gemeenschap vervreemd van de landbouwer en is hij gereduceerd

tot een 'ondernemer' en een slaafse volgeling van wetenschappers en academici. Nog nooit was de afstand tussen boer en consument zo groot. Op onze bijeenkomst zei Herman Verbeek daarover: "Wie de boer niet waardeert (erkent) kan nooit de voedselketen begrijpen." Een belangrijke stap zou zijn het inlassen van een week werken op een boerenbedrijf in het onderwijs, op alle niveaus en voor alle richtingen. Pas dan begrijpt de consument de werkelijke inhoud van zijn winkelwagentje.

Johan De Schacht beantwoordt tot slot de vraag: Hoe kunnen we elkaar vinden in dialoog?

Mensen kunnen elkaar alleen vinden als er respect is voor en vertrouwen in elkaar. Een mogelijk middel is de landbouwer zijn sociale taak teruggeven. Hoeveel mensen kunnen niet met hun voeten op

de aarde worden teruggebracht op een familiaal boerenbedrijf? De bijdrage van de consument ligt in het respect voor zijn voeding en voor degene aan de basis ervan. Nog nooit waren er zoveel conferenties over landbouw en voedselproblematiek. Zelden zijn er landbouwers aanwezig. Ga naar de akkers en luister naar de boer, zijn zorgen, zijn vreugde, zijn verlangingen om door het landleven gelukkig te zijn. Het bezoek aan het melkveebedrijf in Zuidwolde bood ons meer inzicht in het boerenleven dan vele boeken of conferenties...

Besluit: de sleutel tot een herwaardering van het boerenbedrijf ligt in respect voor mens, dier en plant waar ter wereld ook. Beleidsverantwoordelijken met enig ethisch besef kunnen hierin een cruciale rol spelen.

frater Paul Steverink

AFSCHIED

Elders in dit blad wordt geschreven over de secretarisswisseling bij het provinciaal bestuur.

In het Fraterhuis St.-Jozef werd op 26 februari daadwerkelijk afscheid genomen. De belangstelling was groot; bijna alle fraters van de provincie waren erbij. Er werden lovende woorden gesproken, er werd gezongen en gespeeld, er was een prachtige voordracht van 'vertegenwoordiger Ton van een papiergroothandel' die het A3-formaat aanpreeft, er waren bloemen en cadeaus en ik kreeg een oorkonde. Kortom een overweldigend afscheid. Ik heb inderdaad gegeven: wat energie en wat van mezelf, maar ik heb er veel voor teruggekregen en daar ben ik enorm dankbaar voor.

Adri Vergeer

BIJ HET OVERLIJDEN VAN HERMAN VERBEEK

Het moet omstreeks 1980 geweest zijn dat er in Amsterdam een symposium van en door religieuzen geweest is. Tegen het eind van de bijeenkomst stond iemand op die een bezielende oproep deed aan de aanwezige religieuzen om te komen tot een Stadsabdij: midden in een stad een plaats van gebed en studie, rust en stilte, van ontmoeting en liturgie. Ik zie hem nog staan: Herman Verbeek, die in warme bewoordingen zijn ideaal uitdroeg. Het moet ook omstreeks 1980 geweest zijn, dat de fraters en broeders van een intercongregationale gemeenschap in Nieuwe Pekela (de z.g. HUMO-groep) zich aan het bezinnen waren over hun toekomst en op zoek waren naar nieuwe uitdaging. Zij waren op het symposium in Amsterdam aanwezig.

Het moet omstreeks 1980 geweest zijn dat op zaterdagmorgen een twintigtal mannelijke en vrouwelijke religieuzen bijeenkwamen in een leerhuis ten huize van Herman Verbeek in Groningen. Het begin van een Stadsabdij? Op uitgerolde behangrollen werd een stuk Marcus-evangelie geschreven. De tekst werd onder leiding van Herman bestudeerd en besproken op een maatschappij-critische wijze. Plannen werden op haalbaarheid getoetst.

Het moet omstreeks 1980 geweest zijn dat de HUMO-groep verhuisde van Nieuwe Pekela naar de stad Groningen, waar een klein klooster betrokken werd. Herman was enthousiast, en het leerhuis verplaatste zich naar dit nieuwe huis. Uiteindelijk werd het geen Stadsabdij zoals op het symposium gedroomd werd,

Als het licht komt,
treed dan naar buiten in het licht
Als er een weg is
begeef je behoedzaam op weg
Als ergens een steen ligt
draag de steen op je rug
Als zich een woord voordoet
laat het woord zich aan jou openbaren
Als er tranen zijn
vertrouw je toe aan de tranen
Als iemand jou vraagt
vereenzelvig je met hem
En blijf alleen en wees met God
laat niemand achter, dag vrede
Als straks de nacht komt
begroet openhartig de nacht

maar wel een plek waar religieuzen, mannen en vrouwen, getrouwd en ongetrouwd, en jongeren samenkamen in gebed en bezinning, en gemeenschap beleefden. Herman steunde, inspireerde en bewonderde, maar gaf eerlijk toe geen gemeenschapsmens te zijn.

Er is in Groningen en Ommelanden waarschijnlijk geen leefgroep geweest die niet geïnspireerd is, en soms geïnitieerd, door Herman Verbeek: de Kooikamp, de Warkstee, de Terebint, het Martinusoverleg (tussen de diverse leefgroepen). Hij ondersteunde van harte de vier-

ringen van ecclesia's als de Vier Handen en de Pepergasthuiskerk. Als bisschoppelijk adviseur op het gebied van liturgie leidde hij als zodanig de tot verbeelding sprekende bisschopswijding van Mgr. Möller. Hij was ook oprichter en inspirerende kracht van het City-pastoraat in Groningen.

Wie Herman wil leren kennen leze zijn talrijke publicaties waarin hij ageerde tegen machtsmisbruik en onderdrukking, tegen het krampachtig blijven vasthouden aan oude zekerheden. Hij verdedigde arm tegen rijk, recht tegen onrecht, aarde tegen uitbuiting. Zijn leefstijl was eenvoudig, zijn boeken en zijn pen waren hem genoeg.

Wil je hem echt ontmoeten? Neem dan ter overweging zijn zangen ter hand. Het zijn er talrijke: zijn geest en pen konden niet ophouden te zingen. Voor mij is een van zijn mooiste liederen 'Als het licht komt'. Hij schreef daar zelf als commentaar bij: 'Een zang die de juist begonnen dag betreedt en aflegt, tot het nacht wordt. Voornemens voor wat zich zal voordoen. Het midden van het lied vraagt om 'alleen' te blijven, dat is: 'al-éen', volledig één, een en al één, en zo het meest gereed voor samenzijn, niemand onderweg nog achterlatend. Een oefening dag aan dag.'

Een beurtzang, om over en weer te zingen, in twee groepen of twee koren, zoals monniken doen in het koor. Het lied kan ook geheel door een cantor worden gezongen, in elk geval het tussendeel 'en blijf alleen'. Het laatste vers is voor allen.

Frater Berno Spekschate

ONS GEBED WORDT GEVRAAGD VOOR DE VOLGENDE DIERBARE OVERLEDENEN:

- 25 – 11 – 2012 Zuster Querina Hafakker, oud 92 jaar te Maastricht.
Zij was de zuster van frater Christoffel Hafakker z.g.
- 17 – 12 – 2012 Frater Marianus Nupa Sukalumba, oud 77 jaar te Kediri, Indonesië.
- 06 – 12 – 2012 De heer Andreas J. H. Beijerbergen van Henegouwen, oud 101 jaar te Utrecht.
Hij was de broer van frater Gustaaf Beijerbergen van Henegouwen z.g.
- 07 – 12 – 2012 De heer Harry Hendricksen, oud 78 jaar te Doetinchem.
Hij was oud-medewerker van de fraters in Borculo.
- 12 – 01 – 2013 Frater Silvester M. Bhoka, oud 34 jaar te Malang, Indonesië.
- 22 – 01 – 2013 Mevrouw Femia Johanna Antonia Fennis van Duuren, oud 86 jaar te Hilversum.
Zij was de schoonzus van frater Angelico Fennis.
- 01 – 02 – 2013 Pastor, priester, politicus, publicist Herman Verbeek.
Hij was werkzaam in Groningen en werkte nauw samen met de fraters aldaar.
- 03 – 02 – 2013 Zuster M. Clementine, Gesina Maria Rosa van der Poll,
oud 84 jaar te Tilburg. Zij was de zus van frater Wilfried van der Poll.
- 14 – 02 – 2013 Pater Piet Beijerbergen van Henegouwen SJ, oud 97 jaar te Berchmanianum in Nijmegen.
Hij was de broer van frater Gustaaf Beijerbergen van Henegouwen z.g.
- 22 – 02 – 2013 Mevrouw Han Mullink – van Hoorn, oud 76 jaar te Swalmen/Weert.
Zij was de schoonzus van Fr. David Mullink.
- 22 – 02 – 2013 Mevrouw Emmy Robbers, oud 91 jaar te Zeist.
Zij was een goede bekende en kerkgangster van de fraters in De Bilt.
- 28 – 02 – 2013 Mevrouw Trees Nieland – ter Veer, oud 82 jaar, te Hoogezand.
Zij was de schoonzus van frater Isidorus Nieland.

*AL WORDT MIJN LICHAAM OOK AFGEBROKEN,
AL STERFT MIJN HART,
GIJ ZIJT MIJN ROTS, MIJN GOD,
DE TOEKOMST DIE MIJ WACHT...
PSALM 73.*

Fr. David Mullink

KORT NIEUWS

- Op 21 november trad het salonorkest 'Clique panique' op voor de fraters in De Bilt. Het werd een zeer succesvol optreden gezien het enthousiaste applaus na afloop en de positieve reactie van menig toehoorder.
- Op 29 november kwam fr. David terug uit het ziekenhuis na een geslaagde heupoperatie. Sindsdien werkt hij ijverig aan zijn herstel hetgeen hem aardig lukt. Dezelfde operatie onderging fr. Roland Disch op 9 januari. Voor revalidatie en algeheel herstel verblijft hij in het St. Jozefhuis in De Bilt. Over heupoperaties gesproken: pastoor Piet Rentinck is tijdelijk gast in ons huis in De Bilt. Ook hij is aan het revalideren van een heupoperatie en hoopt spoedig huiswaarts te keren.
- Op 18 december werd de jaarlijkse kerstmarkt in het St. Jozefhuis gehouden. Ook nu weer een goede samenkomst met de nodige activiteiten.
- In de maand december is tweemaal ingebroken in huize Lemanica. De eerste keer betrof het een poging tot inbraak, de tweede maal was het wel raak en is men het huis binnengedrongen. Gelukkig voor bewoner fr. Daan Boonman hebben de inbrekers weinig meegenomen.
- Van 23 december tot 16 januari bezocht fr. Daan Boonman fr. Hans Wennekes in Lodwar (Kenia). Zo had Hans met de kerstdagen bezoek van een medebroeder uit Nederland.
- Op 30 december werd op enigszins feestelijke wijze het feit herdacht dat fr. Wilfried v.d. Poll 30 jaar lang een bestuursfunctie heeft vervuld. Eerst als bestuurslid, daarna als algemene overste en sinds zes jaar als provinciaal overste.
- Mevr. Els Backer nam op 24 januari afscheid van de fraters. Zij was jarenlang hoofd van de zorg. Inmiddels heeft zij een andere baan binnen de stichting Beukenstein en wel in Doorn. Zij is opgevolgd door Helene van Rijswijk.
- Dhr. Herman Steman uit Zeist is voor enkele weken te gast in het fraterhuis in De Bilt. Dit i.v.m. een zware operatie van zijn dochter bij wie hij in huis woont.
- Fr. Leo Ruitenbergh is voor de komende vier jaar vicevoorzitter van de Week Nederlandse Missionarissen. Hij volgt hiermee Br. Aad van Bentem op, die onlangs overleed.
- Op 2 februari was het 85 jaar geleden dat de fraters hun werkzaamheden in Indonesië begonnen. In verband met dit heugelijk gebeuren werd er bij de fraters in De Bilt een PowerPointpresentatie getoond van het bezoek van twee medebroeders in 1974 aan Indonesië en een film over de huidige werving van nieuwe fraters in Indonesië.
- Op 26 februari nam mevr. Adri Vergeer afscheid van de fraters als secretaris van het provinciaal bestuur. In het St. Jozefhuis was er gelegenheid afscheid van haar te nemen en kennis te maken met haar opvolgster mevr. Marianne Vermeer. Gelukkig zet Adri wel haar werkzaamheden voor dit blad voort.
- Op 26 februari nam zuster Antoine Leechburg Auwers haar intrek bij de fraters in De Bilt. Zij is lid van de congregate Augustinessen van St. Monica. Wij wensen haar een goed thuis bij de fraters in De Bilt.
- De fraters Erik Lundgren en Wim Heister zijn een kleine veertien dagen in Indonesië op bezoek geweest i.v.m. hun werkzaamheden voor de adviescommissie algemeen bestuur.

Frater Wim Versteeg

KOLOMMETJE

Terugtrekken

Voor de meeste mensen is de maandagmorgen een moeizaam gebeuren. Het weekend nog in de benen en de ogen op steeltjes, komen velen matig op gang. De afgelopen maanden waren er twee maandagochtenden die ik niet licht zal vergeten. Natuurlijk, we wisten dat het een keer zou gebeuren: 75 jaar en dan nog steeds op de troon, dat is niet meer van deze tijd. Maar wanneer zou het bericht komen dat Beatrix aftreedt? Op haar verjaardag misschien of op Koninginnedag zelf? Dan is er op maandagmorgen 28 januari ineens dat bericht. Koningin Beatrix doet op 30 april afstand van de troon. Nederland staat op zijn kop. Een koning, we krijgen een koning én een koningin. Voorpagina's worden geruimd en Nederland neemt al een beetje afscheid van zijn Koningin: 'Majesteit Bedankt'. De pers is lovend en Beatrix krijgt de eer die haar toekomt. En dan komen de schijnwerpers op haar zoon. Wordt hij Willem IV? Opnieuw een verrassing: 'Koning Willem-Alexander'. Een naam die klinkt als een klok, het Oranjehuis waardig. Daarmee kunnen we naar buiten treden. De Britten zijn overigens beduusd. Koning of Koningin ben je toch voor het leven? Ja en daarom zal die arme prins Charles wel nooit aan de beurt komen. Maar wij krijgen een koning. Dan is er het eerste smetje. Oud-minister Lubbers moet zo nodig naar buiten brengen dat koningin

Juliana hem destijds in vertrouwen heeft genomen. Zij maakte zich zorgen over haar kleinzoon. Zal hij wel geschikt zijn voor de troon? Als dat betrouwbaar was, waarom hou je dan je mond niet! We zijn nu twintig jaar verder. Natuurlijk zal Willem-Alexander een andere vorst zijn dan zijn moeder Beatrix. Maar hij moet ook een andere rol spelen want we leven in 2013. De politiek wil toch een andere inhoud van het koningschap. Hij heeft in ieder geval blijk gegeven dichtbij het volk te staan. Geef die man een kans om de bindende factor te zijn binnen de eenheid van ons volk. Prinses Maxima heeft laten zien een sterke persoonlijkheid te zijn. Haar betrokkenheid op de vrouwenproblematiek en kleine ondernemers dwingt respect af. Binnen tien jaar heeft zij de Nederlanders voor zich gewonnen. Samen met Willem-Alexander vormt zij een sterk koppel. Wel hoop ik dat de tegenkrachten niet te veel aandacht krijgen van onze pers. Natuurlijk heeft iedereen het recht om tegen de monarchie te zijn. Maar democratie houdt ook respect in, als de meerderheid voor blijkt. Tegen zijn, geeft je niet het recht het feest van de ander te verzieken. Waar we aan moeten wennen is 'Koningsdag'. Daarvoor kunnen we in de leer bij onze burens de Belgen, die kennen dit al jaaaaren!

Leve de Koning!

Die andere maandagmorgen was 11 februari. Nu staat de wereld op zijn kop: 'De Paus treedt 28 februari af.' Maar Paus ben je toch voor

het leven? De gevoelens zijn gemengd, maar begrip heeft de overhand. Het rommelde al maanden in het Vaticaan, werd gezegd. Nu eens deed de butler een boekje open. Dan weer een kardinaal die een opmerkelijke uitspraak doet. Er waren zelfs boze tongen die beweerden dat er een complot tegen Paus Benedictus werd gesmeed. En nu treedt hij terug. Is de verdeeldheid zo groot? De meeste kranten spreken waardend over deze moedige stap van de Paus. Het dagblad Trouw kopte wel een negatief bericht: 'Paus laat ruziënd Vaticaan achter.' Zelf dacht ik, als Beatrix het mag, waarom de Paus dan niet? Wij maken als kerk een moeilijke tijd door en hebben sterke leiders nodig. De neuzen van gelovigen, priesters en kerkleiders staan al jaren niet meer dezelfde kant op. De vernieuwing en de volkstaal heeft mensen een andere geloofsbeleving doen proeven. Een mondig geworden eigentijdse geloofsgemeenschap heeft behoefte aan een luisterend oor, begrip, een warm onthaal en eigentijdse geloofstaal. Geen kerk van wetjes en regelgeving, maar een gemeenschap waar je samen mag vieren. Waar mensen in vijftig jaar vernieuwing aan gewerkt hebben, laat men zich het gewonnen goed niet zo maar afpakken. Laten wij hopen en bidden dat deze stap terug van de Paus een stap vooruit mag betekenen voor onze Kerk. Viva il Papa!

Maarten

OVER MIJN BAND MET DE FRATERS VAN UTRECHT VAN TIENER NAAR ALGEMEEN COÖRDINATOR VAN RAPADO

Een bijdrage van Leonard Oloo

Opgroeien van tiener naar algemeen coördinator van RAPADO, de Rural AIDS Prevention And Development Organization (= landelijke organisatie voor aidspreventie en ontwikkeling) deed ik bij katholieke missionarissen die dromen deelden van maatschappelijke vooruitgang en bevrijding van armoede, honger en ziekten als hiv en aids.

Een vleugje liefde; de rode draad, die hierdoor werd geweven en centraal werd verankerd in mijn leven, werd mijn passie en was de energie die mij voortdreef om steeds harder te willen werken en steeds meer te willen presteren. Het heeft me persoonlijke hordes zien nemen in mijn zoektocht naar succes en een beter leven voor de kwetsbaren in de maatschappij.

Mijn verlangen naar beter begon lang geleden, in 1962, in mijn tienerjaren op de St.-Jozef Middelbare School in Rapogi, Kenia. Ik kreeg daar les van missionarissen. Frater Vitalis Smeulders, mijn eerste schoolhoofd daar, zal ik nooit vergeten. Hij was maar kort op de school maar aan zijn manier van omgaan met ons denk ik nog vaak met gevoelens van nostalgie terug. We begonnen in een moeilijke situatie, met een bouwvallig gebouw op een overgenomen missiepost. In feite verkeerde het gebouw in misereabele staat, maar we moesten het ermee doen. In Smeulders zag ik een bewogen man. Dat raakte me als jonge jongen en leerde me dat

toewijding een stap in de richting van elk succes is.

Toen werd frater Pontianus Schobre hoofd der school en natuurlijk kan ik ook mijn beste geschiedenisleraar frater Hugo Brouwer niet vergeten. Geschiedenis ging me erg goed af en dat versterkte ons contact nog. Schobre was net als Smeulders toegewijd en doelbe-

Frater Vitalis
in Kenia in de jaren zestig

wust. Toen Smeulders vertrokken was, nam Schobre de leiding van de school over en begon – met de hulp van Amerikaanse vrijwilligers van de vredeskorps – de school te bouwen die we nodig hadden.

In zijn ambtsperiode maakt hij de school in Rapogi tot een prachtig bouwwerk en een magnifieke school, wat voor ons, leerlingen,

aanleiding was om de school de bijnaam te geven 'het Rapogi Paradijs'.

Daarvóór haalden wij scholieren water uit de rivier, water dat we in grote bussen op karren laadden die we moesten duwen, want de school was toen nog zoals indertijd gebruikelijk was en beschikte niet over schoon water.

Dat was voor mij als student het moment waarop ik voelde wat missiewerk betekende. Toen zag ik de missionarissen als mensen die werkelijk gekomen waren ten dienste van de armen. Het was een keerpunt in mijn leven op een gevoelige leeftijd. Die ervaring vormde mijn geestdrift voor hard werken en onbaatzuchtige dienstverlening aan behoeftigen en ik zei: "Ook ik kan op een goede dag een verandering teweeg brengen."

Na het vierde schooljaar werd ik leraar, ondanks dat ik nog geen ervaring had. Ik gaf les op drie verschillende basisscholen: de gemengde school van Rapogi, en de scholen van Osogo en Mori, allemaal in Kanyamkago, het tegenwoordige Uriri-district.

Later werd ik door de gemeenschap gekozen om de Middelbare School in Uriri te beginnen. Met wat me door de fraters was ingeprent, wijdde ik me hier ten volle aan en ik denk dat ik ook wel de gave van het lesgeven bezat.

In het schooljaar 1969/1970 volgde ik de kweekschool in Kisii, en nadat ik daar het diploma behaal-

eerste van links: frater Bavo
tweede van links: Leonard Oloo
helemaal rechts: frater Philip Weber

de, werd ik geplaatst op de St.-Theresa Meisjesbasisschool in Rapogi. Daar bleef ik maar kort, want na slechts twee trimesters als assistent van een katholieke zuster werd ik bevorderd tot hoofdonderwijzer op Nyangau Basisschool. Mijn overplaatsing naar de Nyangau Basisschool kwam als een verrassing voor mij, maar ik wist dat die niet het gevolg kon zijn van een gebrek aan inzet bij mijn werk op de St.-Thereraschool. De Nyangau Basisschool was in slechte staat, met grasgedekte daken.

In de periode dat ik daar les gaf, ontmoette ik frater Paul Steverink. Paul gaf les in Rapogi en deed ook ontwikkelingswerk in het Diocees Kisii. Tijdens onze contacten kreeg ik belangstelling voor hem. We ontmoetten elkaar meerdere malen en deelden veel. Later werden we vrienden. Paul begon me uit te nodigen voor ontwikkelingsworkshops die de kerk organiseerde. Deze workshops gaven mij veel informatie en verdiepten en verbreedden mijn kijk op de wereld en verschaften me een goede ervaring in ontwikkelingswerk. Ik vond de

workshops echt inspirerend en motiverend.

Eén moment kan ik niet vergeten; het werd wederom een keerpunt in mijn leven, dat zich aandeede in 1973. Paul nodigde frater Bavo, de algemeen overste van zijn congregatie, uit naar mijn school. De school lag behoorlijk ver het binnenland in en er waren geen wegen. Ik herinner me dat Paul en Bavo hun voertuig langs de kant van de weg lieten staan en we te voet naar de ver afgelegen school gingen. Bij aankomst daar trakteerde ik mijn bezoekers op rijpe bananen en een kop thee.

Ik weet nog goed dat frater Bavo zei: "O, Holland is een grote stad, maar wat zie ik hier?" Een poosje later wisten Bavo en een medebroeder de financiering rond te krijgen voor de bouw van vier klaslokalen en de renovatie van een paar andere stenen gebouwtjes, die we al hadden maar die betere voorzieningen kregen.

Na twee jaar was de aanblik van de school enorm veranderd. De schoolgemeenschap was er gelukkig mee en zei: "Jij werd hierheen

gebracht door God, met door God gegeven passie."

Wat Paul en Bavo deden maakte mij geliefd bij de gemeenschap. Ik bleef bij de school en ging tot 1978 door met het verbeteren van de infrastructuur ervan. Paul werd mijn mentor en samen gingen we door met ontwikkelingswerk en woonden spirituele workshops bij, zowel regionaal als landelijk.

In 1979 vertrok er iemand uit het Diocees Kisii en werd er iemand gezocht als ontwikkelingscoördinator. Paul gaf me een aanbeveling bij de toenmalige bisschop van Kisii. In januari 1979 werd ik aangesteld in die functie en werkte samen met frater Paul tot 1993. Tegen die tijd had ik heel wat vaardigheden opgedaan bij de workshops die we bezochten en soms ook leidden.

Na de dood van de toenmalige bisschop Mugendi werd ik overgeplaatst naar Homa Bay, 50 km. van Kisii verwijderd. Hier heb ik gewerkt van 1995 – 1998. Frater Paul bleef met me samenwerken, alhoewel hij zijn basis hield in Kisii. Paul was een ziener en een goed dienaar van de kerk. Om daadwerkelijk veranderingen in de maatschappij teweeg te brengen, maakte hij gebruik van hervormende denkbeelden, vooral met betrekking tot ontwikkeling, vorming, managementteams in actie (zoals van Delta, een internationale organisatie die werkt aan de verbetering van publieke diensten voor burgers).

Mijn goede verstandhouding en samenwerking met de Fraters van Utrecht, in het bijzonder met frater Paul, leidden in 1980 tot mijn bezoek aan Nederland en mijn eerste ontmoeting met meerdere fraters van Utrecht, toen ik dankzij sponsors een conferentie bijwoonde.

Nadat ik in 1998 vanwege mijn pensioen het Diocees Homa Bay verliet, ben ik gestart met een CBO, een Community Based Organization oftewel een organisatie, gericht op de lokale gemeenschap. Ik noemde die organisatie RAPP, hetgeen staat voor Rural Aids Prevention Programme, een programma voor aidspreventie.

Voordat ik met de organisatie begon, zag ik met steeds meer ontzetting hoe hiv/aids onze mensen teisterde. Het heerste enorm, volgens nationale statistieken onder 40 procent van de bevolking. Ik ging bij mezelf te rade, raadpleegde mijn geweten en kwam tot de conclusie dat ik met de ervaringen opgedaan in het diocees, de capaciteiten moest hebben om dienstbaar te zijn aan een gemeenschap die bijna werd weggevaagd door de plaag van hiv en aids.

Ik startte toen een aidsbewustwordingscampagne, mijn belangrijkste doelstelling van dat moment. Wederom kwam ook frater Paul van pas. Via hem financierden de Fraters van Utrecht de organisatie. Zij gaven me een voertuig, een Suzuki met vierwielaandrijving, die door de staf 'de Hamer' genoemd werd, daar hij de organisatie in staat stelde op een effectieve manier moeilijk begaanbaar lokaal terrein te doorkruisen. De congregatie gaf ons ook audiovisueel materiaal, een videorecorder, een generator en faciliteerde tot 2004 de staf met toelagen.

In 2005 werd RAPP omgezet in een NGO (een non-gouvernementele organisatie), wat mogelijk was door de steun die ik van de fraters kreeg. De regering van de Republiek Kenia had het succes van RAPP erkend, nadat een onderzoeksrapport uitwees dat door de

Oloo Leonard Oloo

RAPP-inspanningen de mate waarin hiv/aids voorkwam, afgenomen was. Deze prestatie zorgde ervoor dat RAPP de grootste CBO werd in het District Migori en dat de regering via lokale autoriteiten tot de conclusie kwam dat als RAPP een NGO werd, het nog beter zou presteren. En zo werd RAPADO geboren, de Rural Aids Prevention And Development Organisation, de organisatie voor aidspreventie en ontwikkeling.

Oloo rapado-logo

Als RAPADO zijn we betrokken bij veel activiteiten met als doel het verhogen van de levensstandaard van de mensen in de provincie Migori in de Republiek Kenia.

De activiteiten zijn onderverdeeld. Zo zijn er de sectoren voor gezondheid en hiv/aids, duurzame landbouw en democratisering, Maar ook wordt gewerkt aan vredesopbouw, conflicthantering en vorming die speciaal gericht is op rechten voor weeskinderen en kinderen die anderszins in een kwetsbare positie verkeren. Ten slotte noem ik nog het stimuleren van bewustwording van deze problematieken bij de overheid.

De congregatie van de fraters is

financiële ondersteuning blijven geven aan onze organisatie, nu een NGO, tot 2010 toen de rechtstreekse ondersteuning staakte doordat veel fraters een hoge leeftijd bereikten of ten hemel togen. De nog levende fraters echter steunen me nog steeds als ik naar Europa kom voor fondsenwerving. Zij bieden me dan huisvesting en introduceren me bij instanties die ondersteuning kunnen bieden bij de RAPADO-activiteiten.

Inmiddels is er sprake van een jubileum, want het is 50 jaar geleden dat ik de fraters-missionarissen voor het eerst ontmoette als mijn leraren op school, en later in mijn werk als collega, mentor en donor. De vroege ontmoetingen met de missionarissen bij trainingen en in workshops, in het sociale verkeer en bij cursussen van Delta gaven een unieke kijk op wat het is bevrijder te zijn.

Mijn band met de Fraters van Utrecht is een groot succes, in weerwil van het feit dat ik een leek ben en geen religieus. Ik zie hun hand in de resultaten die ik bereikte. Zij hebben mij geraakt en ik denk dat ik hen geraakt heb, evenals vele anderen, levend of overleden. Ook in hun afwezigheid gaat hun werk hier door, door mij en andere leerlingen van de Rapogi Middelbare School, nog steeds de beste school in de regio.

Ooit zei frater Paul tijdens ons werk tegen me: "Leonard, jij zal nog werken tot je er dood bij neerval." Ik hoop dat ik hem niet teleur zal stellen.

Mr Leonard Oloo
Chief Executive Coordinator
RAPADO

(vertaling uit het Engels door Adri Vergeer)

BERICHT OVER KENIA

Tijdens zijn laatste bezoek aan Nederland vroeg frater Hans Wenekes mij met de kerstdagen naar Kenia te komen. Het bestuur gaf verlof en op 23 december bracht frater Leo Ruitenbergh mij naar Schiphol. In het overboekte vliegtuig kwam een plaats vrij op de achterste rij. Ik had als buurman een man uit India, die vanuit Kenia bloemen levert aan Nederland. Op Kenyatta Airport werd mij gevraagd of ik missionaris was. Toen ik bevestigend antwoordde en vertelde dat ik naar Lodwar ging, kon ik meteen doorlopen. Met een taxi ging ik naar Adams Agate, vlakbij het Mill Hill huis. Hoewel de chauffeur de weg ken-

de, was het in de tropische regenbui een hele zoekpartij. Ko Klaver ontving mij gastvrij. Mijn kamer was vrij fris dus ik sliep onder meerdere dekens.

Op 24 december ging ik met een taxi naar Kenyatta Airport. Hans had voor een ticket gezorgd voor de 540, een klein vliegtuig voor binnenlandse vluchten dat tot mijn verbazing bomvol zat en precies op tijd in Lodwar landde.

De wegen waren door de regenbuien vol gaten. Bij Hans wat gegeten en om negen uur naar de Nachtmis. De kerk was propvol. Er waren veel kleine kinderen, die al gauw achter de banken lagen te slapen. Er werd volop gedanst en

gezongen, een heel apart gebeuren. Om kwart over een gingen we naar huis. Hoewel het 35 graden was, sliep ik snel in.

De viering op Eerste Kerstdag was veel soberder. Voor 's avonds hadden we een uitnodiging om bij de bisschop te eten. Er waren zo'n dertig mensen, de bisschop heette mij apart welkom.

Op het centrum kreeg ik een hartelijke ontvangst. Veel kinderen en medewerkers kende ik nog van mijn vorige bezoek. Op zondag was het feest van de parochie: The Holy Family. Er was weer een kerkdienst, die vijf uur duurde.

Op oudejaarsavond gingen we om tien uur naar de kerk, die opnieuw

bomvol was. Om middernacht werd de viering een half uur onderbroken en werd het nieuwe jaar ingeluid met veel kabaal en gejuich, wat een enorme indruk op mij maakte. Om half twee waren we thuis. Geen oliebollen en appel-flappen, maar een sneetje krenten-brood.

Op 3 januari kwam Peter Verleg enkele dagen over uit Nederland. Voor hem was het een cultuurschok. Bij Hans thuis spraken we over het wel en wee van Nadirkonyen en de Stichting H.A. van Vliet, die we in Nederland hadden opgericht. Peter had veel interesse voor de studenten. Deze jongens en meisjes krijgen nu goede kansen om zich te ontplooiën. Op 6 januari vertrok Peter weer naar Nederland.

In het centrum stond alles in het teken van weer naar school gaan. Heel wat kisten werden volgepakt met kleding, boeken en toiletartikelen. De scholen waren nog niet schoongemaakt voor de komst van de studenten. Op de stapelbedden lagen geen matrassen, ze moesten dus op de grond. Op het centrum hadden we twintig matrassen die we erheen brachten: we werden met gejuich ontvangen.

Op 11 januari keerden de fraters Maximus en Donatus terug uit Indonesië. Na een hartelijk welkom door Alex, Vinsensius, Hans en ondergetekende reden we naar het fraterhuis BHK. Frater Maximus was weer terug na een lange studie Engels in Surabaya. Hij gaat de taak overnemen van frater Vinsensius die teruggaat naar Indonesië, omdat hij gekozen is in het Provinciaal Bestuur Indonesië.

Na wat bijgepraat te hebben, vertrokken wij naar het centrum Nadirkonyen. Op 16 januari zou ik terug-

gaan naar Nederland. Dit keer vloog ik met een klein toestel van de ALS. Eerst ging het naar Lokichoggio, daarna naar Nairobi. De nacht bracht ik door in het Mill Hill huis.

Terug in Nederland moest ik de temperatuur overbruggen van 36 naar 10 graden. Net iets te veel

van het goede. Met veel respect denk ik aan het werk dat Hans in Kenia verricht: zijn taaie volhouden ondanks de hoge voedselprijzen en zijn bewogenheid met de bewoners van dit straatarme gebied.

frater Daan Boonman

FINANCIËLE VERANTWOORDING

GIFTEN TOT MAART 2013

NOVEMBER (vervolg)

E.J.D. te Z.	€ 15,-	
v B. e.e. te X	€ 25,-	
J.G.J.H. te E.	€ 50,-	Fr. H. Wennekes
A.K. te H.	€ 15,-	
N.S.G te D.	€ 40,-	
A.G.M. K. te M.	€ 15,-	

DECEMBER

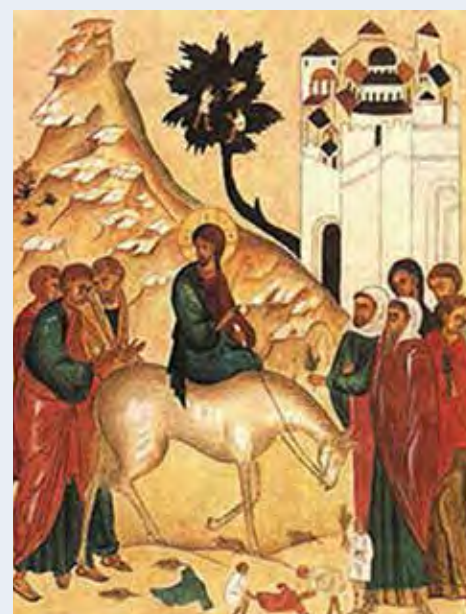
T.A.V. te A.	€ 10,-	
J.T. e.e. te X.	€ 20,-	
W.H.W. e.e. te B.	€ 25,-	
W. e.e. te X.	€ 15,-	Kenia
Idem	€ 15,-	
G.J.J. v E. e.e. te B.	€ 25,-	
H.G.M. e.e. te X.	€ 20,-	
W.J.A. v W. te B.	€200,-	Hans Wennekes
Idem	€ 50,-	
A.D e.e. te Z.	€100,-	Kenia
A.M.V.-M. te X.	€200,-	Fr. Wennekes Straatk. project
Idem	€ 50,-	
J.H.M. v D. te E.	€ 20,-	
G.M.J. V. e.a. te L.	€ 30,-	
G.G. e.e. te X	€ 25,-	
S. e.e. te O.	€ 60,-	Missie

JANUARI 2013

M.C.E.S.-R. e.e. te B.	€ 25,-	
M.J. te U.	€ 20,-	
A.D. e.e.	€ 25,-	
T.L.M.B. te R.	€ 25,-	
R. v.d. P. te B.	€232,-	Project Kenia Wennekes
T. W. te N	€ 25,-	
G.A.M.L. te H.	€ 25,-	
W.H.T. te B.	€ 25,-	
G.C.H.M.V. te B.	€ 50,-	
G.H.L.S. e.e. te R.	€ 15,-	Missie
A.M.W. te Z.	€ 25,-	
A.A. e.e. te Z.	€ 20,-	
A.C. v M. e.e. te Z.	€ 35,-	
L.K.C. S. te Z.	€ 25,-	

FEBRUARI

T.J.S. e.e. te U.	€ 20,-
P.J.M. v B. e.e. te Z.	€ 30,-
A.K. te H.	€ 15,-
A.v W. e.e. te Z.	€ 20,-

Leer van de natuur.

**De natuur liegt niet, zo heb ik geleerd.
En wat onze denkers ook hebben beweerd.
De bloemen, de vogels, wolken of wind,
zij hebben het 'Leven' als eerste geëerd.**

**Ik las vele boeken, bezocht verre landen,
culturen, volkeren, rangen en standen.
Zag geloven, 'n waaijer, een regenboog,
met elk 'n deel van de waarheid in handen.**

**De puzzel is groot, haast niet te begrijpen,
mensheid is, als een vrucht aan het rijpen.
Het zoete, het zure, de vezels, de bast;
het schuren, botsen, polijsten en slijpen.**

**Besef van de eenheid, ons samen Zijn,
dringt langzaam door, als geboortepijn.
Kijk naar de bloemen, de wolken, de wind,
en leer van hun eenheid, als een festijn.**

**Gericht naar het Licht, Bron van Leven,
met adem als Geest, ons allen gegeven.
Levend in het Nu, zo puur mag je Zijn,
als bloemen, vogels, of wind, voor even.**

Frater Ton Oostveen